

Brev sendt til alle eliteseriekubbene.

Orientering om tilsyn og nytt regelverk

Lotteritilsynet opprettet våren 2018 tilsyn med klubbene i Eliteserien som mottar midler fra Grasrotandelen. Bakgrunnen for tilsynet var en ny bestemmelse om at midlene ikke kan brukes til økonomisk aktivitet som vrir eller truer med å vri konkurransen med virksomheter som ikke kan motta grasrotandel i forskrift om grasrotandel gjeldende fra 1. januar 2018.

Under tilsynet har vi erfart at dokumentasjonen som foreligger hos fotballklubbene i dag ikke er tilstrekkelig for å kunne konkludere på om grasrotmidler brukes i strid med regelverket. Lotteritilsynet vil med dette brevet informere klubbene om den nye grasrotforskriften og kravene den stiller til organisasjonene om å kunne dokumentere bruken av grasrotmidler.

Bruk av Grasrotandelen

Ifølge forskriften § 5 skal ikke Grasrotandelen nyttes til økonomisk aktivitet og hvor denne aktiviteten vrir eller truer med å vri konkurransen med virksomheter som ikke kan motta grasrotandel. Begrepet økonomisk aktivitet og om den vrir eller truer med å vri konkurransen skal fortolkes i samsvar med EØS-avtalens regler om offentlig støtte.

Med begrepet økonomisk aktivitet menes en virksomhet som består i å tilby varer og tjenester i et marked. I veileder om EØS-avtalens regler om offentlig støtte av Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet fra 2010 skriver de blant annet følgende om begrepet økonomisk aktivitet (side 25): *«En idrettsorganisasjon som organiserer barne- og amatør idrett vil for eksempel normalt ikke anses for å drive økonomisk virksomhet. På den annen side vil idrett på høyt nivå, for eksempel fotball i eliteserien, fort måtte anses som økonomisk aktivitet».*

Det har de seneste årene vært flere saker i ESA og EU-kommisjonen som konkluderer med at fotball på høyt nivå både utgjør økonomisk aktivitet og et marked, og at statsstøtte derfor fort kan anses konkurransevridende. I veileder om EØS-avtalens regler står det blant annet at *«Støtte til idrettsaktiviteter vil ofte falle utenfor forbudet i EØS-avtalen artikkel 61(1) fordi det er enkeltpersoner som får glede av støtten, eller idrettslag som ikke driver økonomisk aktivitet. Men når klubben eller aktiviteten som mottar støtte utgjør et kommersielt foretak, kan situasjonen være annerledes. Dette er tilfellet for de profesjonelle fotballklubbene som foretar kjøp og salg av spillere, får reklameinntekter etc»* (side 47).

Med bakgrunn i dette er det vår vurdering at aktiviteter som er knyttet til deltakelse i Eliteserien i fotball regnes som økonomisk aktivitet der økonomisk støtte vil kunne bidra med å vri konkurransen. Grasrotmidler skal derfor ikke brukes til denne typen aktivitet.

Vår erfaring fra tilsynet er at klubbene i større eller mindre grad dokumenterer aktiviteter utenom det som er knyttet til deltakelse i Eliteserien. Forskriften åpner opp for at klubbene kan motta grasrotmidler til annen aktivitet enn deltakelse i Eliteserien så lenge denne aktiviteten fyller vilkårene for deltakelse i og bruk av Grasrotandelen.

Krav til dokumentasjon

Ifølge forskriften § 9 første ledd bokstav a) må mottakere av grasrotmidler godtgjøre at vilkår i forskriften er oppfylt. Fotballklubber i Eliteserien som deltar i Grasrotandelen, må derfor godtgjøre at grasrotmidler brukes på annen aktivitet enn deltakelse i Eliteserien, og som er i tråd med formålet med Grasrotandelen om å fremme frivillig aktivitet på lokalt eller regionalt nivå.

For å kunne dokumentere at grasrotmidler går til andre aktiviteter enn deltakelse i Eliteserien må det opprettes et regnskapsmessig skille mellom økonomisk virksomhet og ikke-økonomisk virksomhet. For å hindre kryss-subsidiering må mottakerne ha interne retningslinjer som sikrer at felleskostnader fordeles på en forholdsmessig måte mellom økonomisk og ikke-økonomisk virksomhet. Transaksjoner mellom økonomisk virksomhet og ikke-økonomisk virksomhet må baseres på forretningsmessige vilkår.

Flere av klubbene i Eliteserien søker også om momskompensasjon for frivillige organisasjoner. Vi ønsker å benytte anledningen til å orientere om at det skjer endringer i denne forskriften også mtp. EØS-avtalens regler om offentlig støtte. I ny forskrift om momskompensasjon for frivillige organisasjoner, som trer i kraft 1. januar 2019, er det et krav om separate regnskap for organisasjoner med økonomisk aktivitet som vrir, eller truer med å vri konkurransen, eller påvirke samhandelen i henhold til statsstøttereguleringene i EØS-avtalen.

Oppsummering

Den nye forskriften om grasrotandel (2018) innebærer at fotballklubber i Eliteserien som mottar grasrotmidler, må kunne dokumentere at grasrotmidlene brukes på annen aktivitet enn deltakelse i Eliteserien. Dette gjøres ved å opprette et regnskapsmessig skille mellom økonomisk og ikke-økonomisk virksomhet. Samtidig må det utarbeides rutiner som sikrer at felleskostnadene fordeles på en forholdsmessig måte mellom økonomisk virksomhet og ikke-økonomisk virksomhet.

Ved brudd på grasrotforskriften kan Lotteritilsynet vedta at organisasjonen mister retten til å delta i Grasrotandelen jf. grasrotforskriften § 9 første ledd. Lotteritilsynet kan også pålegge organisasjonen å betale tilbake samtlige eller deler av mottatte grasrotmidler jf. grasrotforskriften § 9 andre ledd.

Siden ny forskrift om grasrotandel først ble iverksatt i 2018, og det må forventes noe tid til å innrette seg kravene til dokumentasjon, avsluttes tilsynet med å orientere om det nye regelverket fremfor andre reaksjonsformer. Klubbene i Eliteserien må innrette seg etter det nye regelverket. Nytt tilsyn kan opprettes igjen på et senere tidspunkt.

Med hilsen

Marianne Alværen Torset
seniorrådgiver

Øystein Vallestad Dvergsdal
rådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og blir sendt uten signatur.

Lotteri- og
stiftelsestilsynet